

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

Ekonomická fakulta

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Vývoj pridanej hodnoty v automobilovom priemysle SR a perspektívy jej zmien

Typ záverečnej práce: Habilitačná práca

Odbor HIK: Ekonomika a manažment podniku

Študijný odbor: Ekonomie a manažment

Autor: Ing. Ľuboš Elexa, PhD.

Oponent: doc. Ing. Katarína Valášková, PhD.

Listom (č.z. EF/4181/2021) zo dňa 28.6.2021 v zmysle § 72 odst. 7 zákona č. 111/1998 Zb. o vysokých školách a na základe schválenia Vedeckej rady Ekonomickej fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici som bola predsedom vedeckej rady prof. Ing. Petrom Krištofikom, PhD. menovaná za oponenta pre habilitačné konanie Ing. Ľuboša Elexu, PhD. Z tohto dôvodu predkladám oponentský posudok v požadovanej štruktúre.

1. Aktuálnosť zvolenej témy:	Predložená habilitačná práca je zameraná na skúmanie vývoja pridanej hodnoty v podnikoch automobilového priemyslu v slovenských podmienkach. Vývoj pridanej hodnoty autor rieši na úrovni jednotlivých článkov dodávateľského reťazca i z pohľadu iných zainteresovaných strán. V súčasnom období, kedy sú jednotlivé ekonomické odvetvia výrazne poznačené pandémiou, a teda i poklesom celosvetového dopytu a výkonnosti podnikov, možno skúmanie vývoja pridanej hodnoty považovať za vysoko aktuálne. Autor sa sústreďuje na viaceré dôležité aspekty vývoja pridanej hodnoty, konkrétne na vývoj pridanej hodnoty v čase, štrukturálnu analýzu zložiek pridanej hodnoty aj kvalitatívne ukazovatele a ekonomickú pridanú hodnotu. Teoretická časť práce je doplnená množstvom bibliografických zdrojov z rôznych časových období, no najmä zo súčasnosti, čo svedčí o vysokej aktuálnosti práce.
2. Vhodnosť zvolených metód:	Hlavným cieľom habilitačnej práce, ktorý autor definuje na str. 69 je: "na základe analýzy dostupných finančných údajov analyzovať vývoj pridanej hodnoty v podnikoch automobilového priemyslu, z pohľadu jednotlivých článkov dodávateľského reťazca a rôznych zainteresovaných subjektov, kvantifikovať hlavné rozdiely v štruktúre vytvorenej pridanej hodnoty a formulovať očakávané trendy, ktoré ovplyvnia výrobu automobilov v blízkej budúcnosti, vrátane perspektívnych návrhov pre rámcové zmeny, ktoré si tieto trendy v dodávateľskom reťazci a finálnej výrobe vyžadajú." Okrem stanového hlavného cieľa habilitant vytyčuje aj ďalších 6 parciálnych cieľov (str. 69-70). Je dôležité konštatovať, že pri koncipovaní hlavného i parciálnych cieľov habilitačnej práce sa autor primárne zameriava na analýzu, ktorú však nie je možné pokladať za cieľ, skôr ide o nástroj, ktorým možno uvedené ciele dosiahnuť - teda kvantifikovať rozdiely v štruktúre pridanej hodnoty a formulovať

	<p>trendy.</p> <p>Na naplnenie hlavného i čiastkových cieľov si autor stanovil aj niekoľko hypotéz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Predpokladáme, že rastúci objem produkcie a rozvoj dodávateľského reťazca sa prejavujú aj na zvyšovaní podielu pridanej hodnoty v tržbách u finálnych výrobcov automobilov. 2. Predpokladáme, že v štruktúre pridanej hodnoty SK NACE 29 dominujú osobné náklady, ktorých váha v čase narastá (a) a EAT, ktorý si udržiava konštantnú výšku (b). 3. Predpokladáme, že medzi jednotlivými kategóriami dodávateľov a finálnymi výrobcami automobilov existujú významné rozdiely v tvorbe pridanej hodnoty. 4. Predpokladáme, že hraničné náklady vlastného kapitálu, resp. z nich vyplývajúca potenciálna výška ekonomickej pridanej hodnoty sú vyššie v prípade spoločností so zahraničnými kapitálom. 5. Predpokladáme, že dochádza k rastu mzdovej produktivity v čase, ktorá sa najviac prejavuje na úrovni finálnych výrobcov. <p>Metódy skúmania definoval autor v podkapitole 2.1.2 Metódy a zdroje skúmania na str. 73, pričom ide o metódy klasifikačnej, príčinnej, vzťahovej a korelačnej analýzy, syntéza, komparácia, indukcia a dedukcia. Týmto spôsobom však nie je možné stanovené hypotézy overiť, preto by bolo vhodné uvádzať skôr vedecké otázky (tvrdenia) ako hypotézy, pre zodpovedanie ktorých postačujú aj základné vedecké metódy.</p> <p>V prípade overovania výskumných hypotéz je potrebné dodržať metodický postup, t. j. definovať nulovú i alternatívnu hypotézu, zvoliť správne testovacie kritérium i algoritmus výpočtu. Avšak, autor na verifikáciu stanovených výskumných hypotéz nevyužíva nástroje induktívnej štatistiky, bez čoho nie je možné, aby závery získané na vzorke analyzovaných podnikov zovšeobecnil na celé odvetvie.</p> <p>Na str. 84 autor uvádza závislosť medzi pridanou hodnotou a objemom vyrobenej produkcie (i závislosť medzi pridanou hodnotou a dosahovanými tržbami) vyjadrenú pomocou korelačného koeficientu. Neuvádza však štatistickú významnosť korelačných koeficientov (ani rozsah súboru).</p>
<p>3. Prínosy habilitačnej práce:</p>	<p>Hlavným teoretickým prínosom habilitačnej práce je rozšírenie vedomostnej základne v oblasti prístupov ku vymedzeniu pridanej hodnoty z oblasti finančnej, marketingovej, výrobnnej a daňovej. Za praktický prínos práce možno považovať analýzu pridanej hodnoty v automobilovom priemysle, kde sa autor zameriava na vývoj pridanej hodnoty v čase, štruktúrnu analýzu zložiek pridanej hodnoty a zhodnotenie vplyvu kvalitatívnych parametrov na vývoj pridanej hodnoty. Pozitívne vnímam i determináciu nových trendov v automobilovom priemysle, kde autor detailne sumarizuje hrozby vplyvajúce na budúcnosť automobilového priemyslu vo viacerých oblastiach i nové zdroje tvorby pridanej hodnoty v tomto odvetví.</p>
<p>4. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitanta</p>	<p>Na základe predloženého výkazu činností a prehľadu plnenia kritérií, konštatujem, že Ing. Ľuboš Elexa, PhD. plní všetky fakultatívne a obligatórne kritéria v oblasti publikačnej i vedecko-výskumnej činnosti podľa minimálnych kritérií schválených Vedeckou radou UMB 24.4.2014.</p> <p>Ing. Ľuboš Elexa, PhD., tak ako uvádza v životopise, pôsobí na akademickej pôde od roku 2006 ako vysokoškolský pedagóg, od roku 2008 ako vedúci Katedry ekonomiky a manažmentu. Vedie prednášky a cvičenia z predmetov v oblasti financií, finančného a podnikového plánovania či oceňovania majetku; vedie a recenzuje</p>

	<p>bakalárske a diplomové práce. Je autorom, resp. spoluautorom 2 monografií - 1 domácej a 1 zahraničnej. Doposiaľ publikoval 1 VŠ učebnicu, 4 skrípt a viacero príspevkov v zborníkoch z domácich a zahraničných konferencií (4 konferenčné príspevky sú registrované v databáze WoS) a v časopisoch - 4 domácich a 18 zahraničných - z ktorých je 5 evidovaných v databázach WoS, resp. Scopus. 1 vedecká práca bola publikovaná v impaktovanom časopise. Ide však o časopis Sustainability, ktorý je v poslednom čase odbornou verejnosťou (na čele so Slovenskou ekonomickou spoločnosťou) pertraktovaný (JCR Category časopisu je Environmental Studies a Green & Sustainable Science & Technology), nakoľko nekorešponduje s vedným odborom ekonómia a manažment.</p> <p>Na predmetné publikácie bolo podľa informácií dostupných v databázach WoS a Scopus doposiaľ zaznamenaných 7 ohlasov. Hodnota aktuálneho Hirschovho h-indexu vo WoS je 1, v Scopus 1. Habilitant bol, resp. je spoluriešiteľom 9 domácich vedeckých projektov, 2 zahraničných a viacerých projektov zameraných na ekonomickú prax. Participoval na riešení viacerých výskumných projektov aj ako zodpovedný riešiteľ-vedúci i zástupca vedúceho - a spoluriešiteľ a má potenciál podieľať sa na rozvoji odboru ekonomika a manažment podniku vo viacerých oblastiach.</p> <p>Je nutné poznamenať, že kritériá stanovené pre habilitačné konanie Ekonomickou fakultou UMB v Banskej Bystrici habilitant vo všetkých kategóriách spĺňa. Aj keď uvedené materiály boli posúdené komisiou pre habilitačné konanie, konštatujem podľa predložených materiálov požadovanú odbornosť habilitanta v problematike, ktorou sa zaoberá.</p>
<p>5. Otázky pre autora pri obhajobe práce:</p>	<p>1. Str. 74 - uvádzate, že: "Prípadné chýbajúce údaje boli doplnené dopočítaním alebo doplnením z iných zdrojov" - akým spôsobom boli údaje dopočítané?</p> <p>2. Str. 84 - Aká je p-hodnota testu významnosti korelačných koeficientov? Sú korelačné koeficienty štatisticky významné? Aký bol rozsah súboru?</p> <p>3. Str. 83 (graf 3) - uvádza sa vývoj priadnej hodnoty v 2009-2019. Akú úlohu pri hodnotení vývoja pridanej hodnoty v automobilovom priemysle SR zohráva komparácia vývoja jednotlivých parametrov v rokoch 2009 a 2019, ktorá je predmetom všetkých realizovaných analýz? Je komparácia týchto dvoch období postačujúca pre zhodnotenie vývoja automobilového priemyslu a stanovenie perspektív jeho zmien?</p> <p>4. Str. 86 (tab. 10) - absolútna a relatívna zmena bola kalkulovaná ako pomer 2009 a 2019 alebo ide o priemer prírastkov za celé sledované obdobie?</p> <p>5. Pre kalkulovanie ekonomickej pridanej hodnoty (str. 92, Tab. 13) používate i EVA ZERO. Výpočet tohto parametra je obdobný ako výpočet parametra ROI. Možno tieto ukazovatele vzájomne alternovať?</p> <p>6. Str. 127 (resp. str. 131). V nadväznosti na uvádzané údaje, ako sa vyvíjajú preferencie slovenských spotrebiteľov smerom ku využívaniu alternatívnych pohonov? Aké stimuly smerujú zo strany štátu pre rozvoj tohto trhu? Sú pri vývoji preferencií spotrebiteľov dôležité aj kroky kľúčových subjektov na trhu?</p> <p>Pripomienky formálneho charakteru: str. 75 (Tab. 7) - názov tabuľky indikuje uvedenie počtu podnikov v 2009 a 2014, ale záhlavie tabuľky uvádza 2009 a 2019.</p> <p>Tab. 12, Tab. 17, atď. - nie sú zrejme niektoré pomerové</p>

	<p>ukazovatele, nakoľko využité skratky nie sú objasnené v texte, ani v zozname skratiek.</p> <p>Grafy v texte, Príloha 3 - chýba označenie osí, čo komplikuje prehľadnosť zobrazovaných údajov v grafoch (napr. graf 4 - čo je na osi x a y?)</p>
<p>6. Závorečné odporúčanie k návrhu udelenia vedecko-pedagogického titulu:</p>	<p>Na základe posúdenia predloženej habilitačnej práce a predložených materiálov o pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti Ing. Ľuboša Elexu, PhD. konštatujem, že menovaný spĺňa všetky kritériá stanovené pre habilitačné konanie na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Predloženú habilitačnú prácu s názvom "Vývoj pridanej hodnoty v automobilovom priemysle SR a perspektívy jej zmien" hodnotím pozitívne a odporúčam ju prijať ako súčasť habilitačného konania a zároveň odporúčam na základe úspešného habilitačného konania menovať Ing. Ľuboša Elexu, PhD.</p> <p style="text-align: center;">za docenta v odbore habilitačného a inauguračného konania ekonomika a manažment podniku</p>

V Žiline, dňa 6.8.2021

.....

Podpis